

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων
Εξεταζόμενο Μάθημα: **Νεοελληνική Γλώσσα – Έκθεση και Λογοτεχνία**,
Ημερομηνία: Παρασκευή 30 Μαΐου 2025
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

ΘΕΜΑ Α

Α1.

Η ειδικός Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα εστιάζει στους παράγοντες που επηρεάζουν την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Ξεκινώντας από τη βρεφική ηλικία θεωρεί πως η δημιουργική σκέψη είναι σημαντική για την ανάπτυξη της γλωσσικής τους δεξιότητας. Επιπλέον, η δημιουργικότητα συσχετίζει προϋπάρχουσες έννοιες με την παραγωγή νέων σκέψεων και κρίνεται απεριόριστη. Παρότι υπάρχουν και αρνητικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη βρεφική δημιουργικότητα, η επιστήμονας διαπιστώνει ότι η συνδυαστική σκέψη, δεν εντοπίζεται μόνο στους ενηλίκους, αλλά ξεκινά νωρίς και συνδυάζεται με βιολογικούς παράγοντες και κοινωνικά και περιβαλλοντικά ερεθίσματα.

ΘΕΜΑ Β

Β1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

Β2. Το Κείμενο 1 αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου εστιάζοντας στην αξία της δημιουργικότητας. Με την χρήση **ονοματικών συνόλων** («επίλυση προβλημάτων», «αποκλίνουσα σκέψη», «η δυναμική σχέση της εκπαίδευσης μέσω των τεχνών») προσδίδεται πυκνότητα στον λόγο, φανερώνεται η υψηλή διανοητική ικανότητα του συντάκτη και το ύφος καθίσταται επίσημο, σοβαρό και τυπικό. Αντίστοιχα, αξιοποιούνται **όροι ειδικού λεξιλογίου**, όπως «πολυαισθητηριακές εμπειρίες μάθησης» αναδεικνύοντας την επιστημονική ιδιότητα του συντάκτη και συμβάλλοντας αντίστοιχα στη σοβαρότητα και επιστημότητα του ύφους και την εξήγηση του θέματος που πραγματεύεται. Χαρακτηριστικό του επιστημονικού λόγου, επίσης, αποτελεί το **γ' ρηματικό πρόσωπο** («νοείται», «έχει επιβεβαιωθεί») που σε συνδυασμό με την **παθητική σύνταξη** δηλώνει απόψεις γενικά αποδεκτές, προδίδει αντικειμενικότητα στον λόγο, καθώς ο συντάκτης αποστασιοποιείται και διαμορφώνει ύφος επίσημο και σοβαρό δίνοντας έμφαση στο αποτέλεσμα της ενέργειας. Μία ακόμα γλωσσική επιλογή που ενισχύει την επιστημονικότητα του λόγου είναι η χρήση της **επιστημικής τροπικότητας** και συγκεκριμένα η διατύπωση των απόψεων με **βεβαιότητα** μέσω της χρήσης της **οριστικής έγκλισης** («νοείται», «ενισχύει»). Τέλος, χαρακτηριστικό του επιστημονικού λόγου αποτελεί ο **μακροπερίοδος λόγος-υποτακτική σύνδεση** («Η δημιουργικότητα ... τρόπους»), με τον οποίο φανερώνεται η σύνθετη και πολύπλοκη σκέψη του συντάκτη και προσδίδεται σοβαρότητα και επιστημονικό κύρος.

Β3. α. Ο τίτλος του Κειμένου 2 **προϊδεάζει** για το περιεχόμενο του κειμένου και **διεγείρει το ενδιαφέρον** του αναγνώστη να διαβάσει το κείμενο. Κρίνεται επικοινωνιακά αποτελεσματικός, αφού εκπλήσσει με τη **ρηματική διατύπωσή** του («αρχίζει»). Μάλιστα, η επιλογή του **χρόνου**

ενεστώτα και της **οριστικής έγκλισης** δηλώνει τη βεβαιότητα της συντάκτριας για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας ήδη από την βρεφική ηλικία. Το νόημα του τίτλου αποδίδεται με πιο δραστικό και emphaticό τρόπο και διασφαλίζεται η νοηματική του διεύρυνση μέσω της **ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας** («από την κούνια»), με την οποία καθίσταται οικείο το ύφος και εύληπτο το περιεχόμενο.

β. «Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.»

Η συντάκτρια παραθέτει αυτούσια τα λόγια της Δρ. Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα, η οποία με την ενεργητική σύνταξη δίνει έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας, δηλαδή την ερευνητική ομάδα που μελετά τις απαρχές της ανθρώπινης δημιουργικότητας και καθιστά τον λόγο της απλό, ζωντανό, κατανοητό και, επομένως, επικοινωνιακά αποτελεσματικό, όπως αρμόζει στον προφορικό λόγο. Μετά τη μετατροπή, όμως, σε παθητική σύνταξη, δίνεται έμφαση στην **ενέργεια του υποκειμένου**, στη μελέτη δηλαδή των συνθηκών που επηρεάζονται αρνητικά από την ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων και ο λόγος γίνεται **απρόσωπος** και **επίσημος**, προσδίδοντας **πολυπλοκότητα**.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Ο ήρωας **-ομοδιηγητικός αφηγητής-** δηλώνει προβληματιζόμενος με την καθημερινή δυσθυμία των συναδέλφων του στο «γραφείο» («...μελετώ σχολαστικά... τα μάτια τους»), όπως αποκαλύπτεται με τη **θαμιστική αφήγηση** «Κάθε πρωί...». Μάλιστα, τους χαρακτηρίζει με **ειρωνικό τόνο** ως «μπαγιάτικες φάτσες», που «μαζεύτηκαν ... πάνω στο δικό μου κεφάλι» (**μεταφορά**), όπως επιβεβαιώνεται και από τον τίτλο «**Εξαισία** αστική μας κοινωνία». Γρήγορα, ωστόσο, παραδέχεται με **εσωτερικό μονόλογο** («Αυτό το διαπίστωσα ... βαθιά σκέψη») ότι ανάλογη κατάσταση κακοκεφιάς επικρατεί γενικότερα σε όλους τους χώρους τυποποιημένης εργασίας, όπου βαθμιαία καταβάλλονται ψυχοσωματικά οι εργαζόμενοι. Για να χαρεί, λοιπόν, ανθρώπους «ζωηρούς και φρέσκους», που -υποτίθεται- δεν έχουν απωλέσει τη δημιουργικότητά τους από την ισοπεδωτική καθημερινότητα, επισκέπτεται αίθουσες πρωτοετών σε πανεπιστημιακές σχολές. Εντούτοις, διαψεύδεται («Και όμως ... είναι χειρότεροι»). Καταλήγει, έτσι, να δηλώνει εκ νέου απογοητευμένος, απορρίπτοντας και το ενδεχόμενο, μάλιστα, να αλλάξει τελείως επαγγελματικό πεδίο («Σκέφτομαι ... χωνεύω»), αφού επιθυμεί ασυμβίβαστα δεδομένα («να 'μουν εργάτης ... (με) .. την ίδια ψυχή, τις ίδιες γνώσεις και τα ίδια μυαλά»).

Προσωπικά, θα επιχειρούσα σε όποιο περιβάλλον και αν βρισκόμουν -εργασιακό ή εκπαιδευτικό- να διατηρώ τη δημιουργικότητά μου, υπερβαίνοντας τις υφιστάμενες συμβατικές συνθήκες ή το τοξικό κλίμα, με εναλλακτική θεώρηση κάθε κατάστασης με την οποία θα ερχόμουν αντιμέτωπος. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θα αξιοποιούσα δημιουργικά κατά το δυνατόν- τον προσωπικό μου προς διάθεση χρόνο αντιστεκόμενος στην ανιαρή επαναληψιμότητα.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

[Τίτλος]

Ελεύθερες δημιουργικές προσωπικότητες... ελεύθερες δημιουργικές κοινωνίες!

[Πρόλογος]

Τελευταία, παρατηρώ συχνά γύρω μου ανθρώπους, κυριευμένους από τη πίεση, το άγχος, την γενικότερη τοξικότητα της εποχής μας, να προσπαθούν να ανταποκριθούν στις ολοένα

διογκούμενες απαιτήσεις της, διαταράσσοντας την ψυχική τους υγεία. Ανθρώπους οι οποίοι στερούνται δημιουργικότητας, αδυνατούν να απεγκλωβιστούν από οτιδήποτε δεν τους εκφράζει και να επιστρατεύσουν τη φαντασία τους για κάτι καινοτόμο. Μήπως ήρθε η ώρα να προβληματιστούμε όλοι βαθύτερα για την υφιστάμενη κατάσταση και να αναρωτηθούμε γιατί το σχολείο είναι σημαντικό να καλλιεργήσει τη φαντασία μας, ώστε μελλοντικά να μπορέσουμε να την αξιοποιήσουμε σε προσωπικό επίπεδο;

[Κυρίως Θέμα]

[α' ζητούμενο]

Μια πρώτη προσπάθεια προσέγγισης των λόγων για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα είναι ότι ο μαθητής από μικρή-νηπιακή ηλικία μέσα από τα παιχνίδια ρόλων, την ανάγνωση, την αφήγηση και το πείραμα μαθαίνει:

- να κατανοεί συμπεριφορές, να ερμηνεύει τον τρόπο λειτουργίας των πραγμάτων, λόγω της αλληλεπίδρασης με την ομάδα.
- να συνθέτει, δομεί, αποδομεί μέσα από τα δημιουργικά παιχνίδια, αφού έχει τη δυνατότητα να κατασκευάζει ξεφεύγοντας από το συγκεκριμένο προτεινόμενο/ενδεικτικό πλαίσιο. Έτσι τονώνεται η αποκλίνουσα σκέψη του, η αυτοπεποίθηση του και εκφράζεται παράλληλα η ιδιαιτερότητα και μοναδικότητά του.
- να επιλύει μελλοντικά σύνθετα προβλήματα και να αντεπεξέρχεται στις δυσκολίες και απαιτήσεις του σύγχρονου βίου, ατομικού, συλλογικού, επαγγελματικού. Μαθαίνει, δηλαδή, να κατανοεί πως να αντιμετωπίζει προσωπικά διλήμματα, να συνδράμει στην επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων μέσα από σχόλια και τοποθετήσεις στα κοινωνικά δίκτυα. Παράλληλα, σε επαγγελματικό επίπεδο παίρνει πρωτοβουλίες, καινοτομεί και βρίσκει βιώσιμες λύσεις, αφού πλέον η αγορά εργασίας απαιτεί πρωτοπόρες ιδέες και ευελιξία.
- Περαιτέρω, η ανάπτυξη της δημιουργικότητας ενισχύει και το πολιτισμικό μας υπόβαθρο, αφού τέχνη και δημιουργικότητα είναι έννοιες αλληλένδετες. Η φαντασία αποτελεί τη βάση τόσο για νέα καλλιτεχνήματα όσο και για την παρουσία σε μια πιο επικαιροποιημένη και εκσυγχρονισμένη διάσταση παλαιότερων-καλλιτεχνικών δημιουργημάτων.
- Η δημιουργικότητα βοηθά και στην καλύτερη διαχείριση οικονομικών ζητημάτων σε ατομικό και σε κρατικό επίπεδο, προσφέροντας λύσεις αποτελεσματικές οι οποίες είναι σύμμαχοι στην ανθρώπινη δυσκολία.
- Τέλος, η δημιουργικότητα αποτελεί προϋπόθεση για επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη και παραμένει το βασικό ανθρώπινο χαρακτηριστικό που έχει να αντισταθμίσει την τυποποίηση της τεχνητής νοημοσύνης και την αδρανοποίηση - παθητικότητα που μπορεί να επιφέρει.

[β' ζητούμενο]

Στην προσωπική ζωή επιλέγω να εκφράσω τη δημιουργικότητά μου ποικιλοτρόπως:

- Επιλέγω να ασχοληθώ με την τέχνη της ζωγραφικής (εναλλακτικά: γλυπτική, φωτογραφία κ.ά.), γιατί έτσι εκτονώνω το συναισθηματικό μου φορτίο και ανακουφίζομαι από το άγχος, ενισχύοντας παράλληλα την αυτοπεποίθησή μου μέσω των δημιουργημάτων.
- Επιλέγω να παίζω μουσική και να τραγουδάω ή να «σκαρώνω» στίχους, βελτιώνοντας παράλληλα τη διάθεσή μου.
- Η ποίηση αποτελεί για μένα το μέσο εξωτερίκευσης ενδόμυχων σκέψεων και επενεργεί λυτρωτικά. Η φαντασία μου «ταξιδεύει» μέσω της δημιουργικής γραφής και οι λέξεις και η λυρική της ομοιοκαταληξίας μου προκαλούν τέρψη.
- Παρακολουθώ τη μόδα και μου αρέσει να εκφράζω την προσωπική μου αισθητική στα ρούχα μου, κάνοντας μεταποιήσεις. Θεωρώ ότι είναι ένα δημιουργικό παιχνίδι με υφές, χρώματα και φόρμες, που παράλληλα μου προσφέρει αυτοεκτίμηση και εκφράζομαι προσωπικά.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

- Συχνά με ευχαριστεί να εκφράζω τη φαντασία μου και τη δημιουργική μου τάση μέσω της διακόσμησης των χώρων του σπιτιού μου. Μου προσφέρει μια προσωπική ευχαρίστηση να νιώθω ότι η φαντασία μου δημιουργεί ένα χώρο ευχάριστο που αποτυπώνει την προσωπική μου ταυτότητα και αντικατοπτρίζεται η καλαισθησία μου.
- Ο χορός αποτελεί έναν σημαντικό τρόπο επαφής με τον εαυτό μου και έκφρασης του σώματος μου. Νιώθω απελευθέρωση από σωματικές και ψυχικές εντάσεις και συνάμα ενισχύω τη σωματική υγεία και ευεξία μου.
- Συχνά ασχολούμαι με χειροτεχνίες και κατασκευές ή ανακυκλώνω παλιά αντικείμενα δημιουργώντας νέα διακοσμητικά, αξιοποιώντας την ελεύθερη πρόσβαση του διαδικτύου. Πολλά μάλιστα από τα δημιουργήματά μου τα χαρίζω για καλό σκοπό και νιώθω ικανοποίηση.
- Συμμετέχω σε λέσχες ανάγνωσης και ανακαλύπτω πτυχές του βιβλίου που δεν είχα προσέξει. Γνωρίζω νέες ιδέες, πολιτισμούς και οι ιστορίες των μυθοπλαστικών προσώπων με ταξιδεύουν και με εμπνέουν να «γεννήσω» νέες σκέψεις και προσεγγίσεις.

[Επίλογος]

Η φαντασία διαμορφώνει προσωπικότητες περισσότερο ολοκληρωμένες που διακρίνονται από πνεύμα δημιουργικό και η οποία σε κάθε περίπτωση μας αναδιαμορφώνει, μας ανανεώνει, μας τονώνει. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να την καλλιεργήσουμε από νωρίς... από την κούνια, προσβλέποντας όχι μόνο σε ελεύθερες προσωπικότητες αλλά και σε ελεύθερες κοινωνίες, καθώς αποτελεί «το πιο ισχυρό όπλο για να αλλάξουμε το κόσμο» όπως είπε ο Νέλσον Μαντέλα.

Επιμέλεια:

Αντώνης Σαρρής, Ελένη Παπαποστόλου, Κατερίνα Σούλη, Προκόπης Μυγδάλης, Νεκτάριος Πήχας, Τσελεμάρκου Παναγιώτα, Σοφία Μαργαρίτη.

Υπολογισμός Μορίων Πανελλαδικών 2025

Χρησιμοποιήστε την Εφαρμογή για να **υπολογίσετε Μόρια**
για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα / Σχολή!

Υπολογίστε Μόρια, δείτε τα **Τμήματα Επιτυχίας** (με τις περσινές βάσεις), τις **Ελάχιστες Βάσεις Εισαγωγής** για κάθε Ειδικό Μάθημα και για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα μέσα από την ιστοσελίδα του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ

